

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti a 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Ineratni davek posebej.
Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2054.

Demokratski klub proti vladi

Na današnji seji je demokratski klub odobril stališče svojih zastopnikov v zakonodajnem odboru. — Za vlado so samo še demokratski ministri.

Beograd, 14. decembra. Danes dopoldne se je pred sestankom Narodne skupščine sestala demokratski poslanski klub. Seje so se polnoštevilno udeležili vsi poslanci demokratske stranke. Za časa seje Narodne skupščine je bila seja kluba prekinjena in se nadaljuje popoldne.

Kakor izve vaš dopisnik iz povsem zanesljivega vira, je prišlo na tej seji v polni meri do izraza splošno nezadovoljstvo z vlado, ki se že delj časa opaja v demokratskih vrstah. Uvodoma sta podala člana zakonodajnega odbora gg. Dukanac in Vlačić poročilo o razpravi v zadevi zakona o sodnih ter o znanem sporu med sekcijo in vlado glede vprašanja sodniških plač. V obširnem referatu sta pojasnila, zakaj sta se solidarizirala z opozicijo in nastopila proti vladi.

Minister dr. Kumanudi je skušal braniti stališče vlade, češ da pomeni ta reorganizacija sodišč v smislu zahtev opozicije novo obremenitev državnega proračuna ter da vlada ne more pristati na stališče, ki ga je zavzela sekcija zakonodajnega odbora.

V debato so posegli številni poslanci, ki so brez izjeme nastopili proti vladi in naglašali, da bi si teh 20 milijonov, kolikor bi se povečal proračun za sodnike, lahko prištedila vlada pri redukciji neposobnega uradništva. Klub je po daljši debati odobril stališče svojih delegatov v zakonodajnem odboru ter jim izrekel popolno zaupanje, kar pomeni z drugimi besedami nezaupnico vladi.

Nato je poročal prosvetni minister dr. Kumanudi o zakonskih predlogih svojega resora, zlasti o univerzitetnem zakonu. O tem se je razvila v klubu izredno živahna debata, v kateri so padli na račun vlade ostri očitki. Tudi o naslednji točki dnevnega reda, t. j. o javni varnosti v Južni Srbiji, so bile iznesene proti radikalskemu delu vlade strahovite obtožbe. Zlasti poslanci iz Južne Srbije so opisovali gorostasne razmere, ki vladajo v tej domeni radikalov. Kakor zatrjuje informator vašega dopisnika, ni razen navzočih ministrov noben poslanec nastopil v obrambo vlade, marveč se je dalo iz poteka debate posneti, da je ves demokratski klub nezadovoljen s sedanjim položajem in politiko vlade.

Formalna seja Narodne skupščine

Protest proti odgoditvam sej. — Narodna skupščina je menda vladi v napotje. — Zopet odklonjeni krediti. — Dnevni red jutrišnje seje.

— Beograd, 14. decembra. Po skoraj enomesečnem presledku se je danes dopoldne sestala Narodna skupščina, da določi dnevni red za prihodnjo sejo. Navzoči so bili skoraj vsi poslanci. Uvodoma je bil prečitan ukaz o imenovanju dr. Spahje za namestnika finančnega ministra. Po prečitani zapisnika je zemljoradnik Voja Lazić v daljšem govoru ostro protestiral proti neprestanim odgoditvam sej Narodne skupščine, naglašajoč, da je Narodna skupščina s tem izgubila mnogo dragocenega časa, dočim čakajo nujne rešitve najvažnejši gospodarski in socialni problemi. Za odgoditev Narodne skupščine ni bilo prav nobenega poudarka, ker je bilo že prej predloženo poročilo ankete odbora, ki je preiskoval radikalne vodilne sleparije v bihaškem in sarajevskem okrožju. Razen tega pa je stavila opozicija celo vrsto predlogov, o katerih bi se bilo lahko takoj razpravljalo. Očitno pa je Narodna skupščina vladi v napotje in se je skuša zato z odgoditvami iznebiti.

Nato so bila prečitana razna poročila. Med drugim je finančni minister obvestil Narodno skupščino, da je glavna kontrola znova odklonila odobritev kreditov, ki jih je porabila vlada, med drugim kredit v znesku Din 1.700.000 za volitve, nadalje dnevnice za razne komisije in 68.250.000 Din iz glave 52. državnega proračuna. Svoja poročila so predložili skupščinski odbori, ki so razpravljali o zakonskih predlogih, o zračnem prometu, o uporabi Kolarčevega fonda.

Posl. Vujić je nato stavil nujni predlog o izpremembi zakona o razdelitvi države na oblasti, v smislu katerega naj bi se Beograd izločil iz beograjske oblasti, sedež beograjske oblasti pa naj bi se preselil v Veliki Bečkerak. Njegov predlog sta podpirala tudi poslanca Dragičević (SDS) in Moser (Nemec). V imenu vlade je minister Velja Popović odklonil nujnost, češ da mora o tem prej razpravljati vlada, ki bo nato s svoje strani predložila spremembo zakona.

Končno je predsednik predlagal za jutrišnje sejo sledeči dnevni red: 1) zakon o zračnem prometu, 2) zakon o uporabi Kolarčevega fonda za ustanovitev ljudskega vseučilišča, 3) poročilo ankete odbora o volilnih sleparijah v sarajevskem in bihaškem okrožju, 4) volitev odbora za zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o narodnem priznanju, 5) volitev odbora za zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zaščiti industrijske svojine, 6) volitev odbora za zakon o pobijanju živinske kuge, 7) volitev odbora za zakon o kmetijskih naselbinah in beglukih, 8) volitev odbora za zakon o spremembi čl. 8. točka 1. zakona o razdelitvi države na oblasti in 9) volitev odbora za proučevanje zakonskega predloga o središnji upravi za mere in dragocene kovine.

Predsednik je nato med protestom opozicije, ki je zahtevala, naj se jutri razpravlja o številnih interpelacijah, ki so bile vložene, zaključil sejo.

Zagoneten napad v Vevčah

Vevče, 14. decembra.

Ni se še poleglo v Vevčah razburjenje radi tragedije Lustikove rodbine, že je sredi prebivalstvo razburil nov krvav dogodek. Okoli pol 12 ure, ko je že vse prebivalstvo v Vevčah spalo, so nenadoma zadoneli v noč štirje strelji. Takoj nato pa se je začel krik: »Jezus Marija, jaz sem zadet!«

Nekateri ljudje, ki so se zbudili, so odhiteli na ulico, kjer je ležal v krvi 49-letni zidar Valentin Grad. Vračal se je okoli polnoči proti domu, v temi pa se mu je nenadoma približal neznanec in bliskoma oddal nanj štiri strele iz samokresa. K sreči so tri kroglice zgrešile cilj, ena pa je zidarka zadela v koleno tako, da se je zgrudil na tla. Zagonetni napadalec je nato brez sledu izginil.

Valentina Grada, ki je doma iz Dobrunj, so prepejli z rešilnim avtom v bolnico. Njegova poškodba je sicer precej težka, vendar ni nevarna. V bolnici je Grad izpovedal, da je nanj streljal najbrž neki delavec, ki živi z njim že delj časa v soseski in da gre zgolj za maščevanje.

Tekom današnjega dne so uvedli agilni orožniki v Vevčah obširno preiskavo in kakor nam javljajo, je bilo aretiranih več osumljenцев, ki so bili tekotom popoldneva pripeljeni v sodne zapore v Ljubljano. Podrobnosti zagonetnega napada še niso znane.

Valentin Grad ni v sorodstvu s pokojno Gradovo, omoženo Lustikovo in zatorej dogodek nima ničesar skupnega s tragedijo rodbine Lustikove, kakor se je danes govorilo po Vevčah in okolici.

AHMED ZOGU ODREŠENIK

— Tirana, 14. decembra (ri). Albanski senat je odobril zakon, ki proglašja Ahmeda Zogu za odrešenika domovine.

GLASILO ITALIJANSKIH EMIGRANTOV PREPOVEDANO

— Pariz, 14. decembra (ri). Francoski ministrski svet je sklenil, da se zabranj nadaljnje izhajanje glasila italijanskih emigrantov Corriere degli Italiani, češ da je v svojih člankih pozival na zločin in preziral dolžnost gostov.

KRVAVI BOJI V KANTONU

— Hongkong, 14. decembra (be.) V Kantonu se vrše srditi boji med komunističnimi in protikomunističnimi četami. Tuji se vedno zapuščajo Kanton. Semkaj so prispele ameriške in francoske topničarke.

— Sangai, 14. decembra. V Kantonu se nemir nadaljuje. Nacionalistične topničarke, ki so obstreljevale večeraj Kanton, so se pridružile komunistom. Med sovjetsko vlado in Čangkaikom se je spor silno poostil. Čangkaik se je odredil, da se zaprejo ruski konzulati in izžene sovjetski funkcionarji.

Ljubljanska oblastna skupščina proti parlamentarnemu klubu SLS

Na današnji seji je ljubljanska oblastna skupščina soglasno protestirala proti kakršnikoli okrnitvi ljubljanske univerze s pozivom na vlado, naj umakne čl. 44. fin. zakona, za katerega je klerikalni poslanski klub v finančnem odboru načelno glasoval. — Proračun ljubljanske oblasti samouprave za leto 1928. —

Danes dopoldne se je sestala ljubljanska oblastna skupščina k 2. seji drugega zasedanja, na kateri je bil predložen proračun za l. 1928 ter je bila sprejeta izjava za neokrnjeno ljubljansko univerzo. Tozadevni predlog so vložili v imenu svojih skupin dr. Puc, Fr. Zupančič in Sitter, na kar se je med sejo sestel odsek za uredbo in predloge, ki se je zedinil za skupno izjavo.

Predlog dr. Puca in tovarišev za ljubljansko univerzo.

Dr. Puc in tovariši so vložili naslednji nujni predlog.

Slovenski narod se je bojeval za svoje vseučilišče 100 let. Ko je dosegel ta cilj v naši državi, se je zavedal, da mu ta najvišji zavod prinese, ni bil dan samo kot nekaj dar, marveč da je imel do njega pravico kot narod z dovolj visoko razvito izobrazbo in kulturo. Razvoj naše univerze v kratki dobi njenega obstanka je dokazal, da imamo dovoljno znanstvenih moči na razpolago in da so tudi tla za znanstveno delo ugodna. Že danes lahko rečemo, da si je naša mlada univerza priborila ugled ne samo doma, marveč tudi v inozemstvu.

Radi tega ne razumemo stremjenja gotovih krogov, ki hočejo uničiti ta zavod ali pa napraviti iz njega klaverno torzo. Ves slovenski narod bi smatral to kot najhujši udarec v lice. Malenkostni prihranki v državnem proračunu bi niti zdaleka ne mogli odtehtati velikega moralnega minusa, ki hi z okrnitvijo našega vseučilišča avtomatično nastopi.

Zato predlagamo:

Visoka skupščina skleni: oblastna skupščina za ljubljansko oblast protestira kar najodločneje proti vsakemu poizkusu ali nameri odpraviti ljublj. univerzo ali jo okrniti; pozivlje visoko vlado, da črta iz finančnega zakona za leto 1928-29 čl. 44, ki daje v tem pogledu vladi pooblastila, ki niso v skladu z zakonom, s katerim je bila ustanovljena ljubljanska univerza.

Sejo je otvoril predsednik dr. Natlačen ob 8.30, konstatiral sklepčnost ter pozdravil vladnega svetnika dr. Borštnarja kot zastopnika vlade. Nato je sporočil, da so dr. Breclji in tovariši vložili nujni predlog v zadevi ljubljanske univerze. Predlogu je bila nujnost priznana in se je takoj sestel odsek za uredbo in predloge, ki je nato med odmorom razpravljal o obeh predlogih dr. Puca in dr. Breclja. Odsek se je zedinil za naslednji predlog, ki ga je predložil poročevalec prof. Jarc in ki se glasi:

Kot zastopniki slovenskega naroda protestiramo najodločneje proti kakršnikoli okrnitvi ljubljanske univerze. Kraljevsko vlado pozivljamo, da črta iz predloga finančnega zakona za leto 1928-29 čl. 44, kolikor daje vladi pooblastila, ki niso v skladu z zakonom, s katerim je bila ustanovljena ljubljanska univerza.

Oblastni odbor naj posreduje pri kraljevski vladi, da se ljubljanska univerza še izpopolni in se ji zvišajo dotacije v primerem razmerju z dotacijami, namenjenimi zagrebški in beograjski univerzi.

Oblastni odbor naj končno pokrene vprašanje, kako bi se slovenski alma mater v doglednem času zagotovil lastni dom.

Govor dr. Puca o ljubljanski univerzi

Nato je dobil besedo dr. Dinko Puc, ki je med drugim izrazil veselje, da se je dosegel sporazum v tem vprašanju. Ni nobenega vprašanja, v katerem bi bil slovenski narod tako soglasen, kakor v vprašanju slovenskega vseučilišča, ki je vprašanje slovenskega naroda. Zahteva po našem vseučilišču je stara 100 let in ko se je začela uresničevati pod tujo, francosko vlado, je bila s tem ustvarjena pravica, na podlagi katere smo vedno zahtevali uresničenje tega našega ideala od avstrijske vlade. Dosegli smo ga šele v naši novi državi. Nikdar nismo smatrali svoje univerze samo kot nekaj dar ali nekako nagrado, ampak kot svojo nacionalno pravico, ki jo vzdržujemo v polnem obsegu tudi sedaj in jo bomo vzdrževali tudi v bodoče. Mi smo narod, ki se je moral boriti v najtežavnejšem položaju za svojo eksistenco na treh ali celo na štirih frontah, a je vendar dvignil svojo kulturo na tako visoko stopinjo, da se v tem pogledu mimo lahko merimo z našimi sosedji. Oč.

tek, ki smo ga večkrat čuli v bivši Avstriji, češ, da nismo zreli za lastno univerzo, je bilo podlo obrekovanje, ki je bilo povsem neopravičeno. Povprečni nivo izobrazbe našega človeka je brezdvomno višji nego n. pr. povprečni nivo italijanskega naroda ali pa tudi povprečni nivo naših nemških sosedov. Statistika nam daje v tem pogledu tako jasne podatke, da ni mogoče o stvari dvomiti. Mislim, da je vsak narod lahko ponosen na to, če ima tako malo analifabetov, kakor mi in če gre toliko tiska med najširše sloje naroda, kakor pri nas.

Vprašanje ljubljanske univerze je vprašanje slovenskega naroda

in mi bi smatrali kot nečuvstvo žalitev naše nacionalnosti, ako bi se nam naša slovenska univerza odvzela ali le okrnila.

Slovinci se zavedamo, da nismo združeni vsi v naši državi. Izven naših mej je veliko število naših rojakov, katerim so danes vzete vse šole in ki poleg tega nimajo niti možnosti, da bi študirali na visokih šolah v tuji državi. Če smo narod, ki ima svojo narodno zavest, moramo nuditi možnost izobrazbe na visoki soli tudi vsem rojakom, ki so izven naše države. Skrbeti moramo za to, da bodo naši rojaki v sosednji državi nosili izobrazbo med tiste Slovence, katerim država, ki ji sedaj pripadajo, izobrazbe neče dati.

Okrnitev ali uničenje slovenske univerze bi v veliki meri

škodovalo tudi jugoslovnski ideji

Jugoslavija bi ne bila Jugoslavija, ako bi ne bilo tudi Slovencev zraven. Čeprav smo prišli v Jugoslavijo Slovenci okrnjeni, je vendar ljubljanska univerza pred vsem svetom dokaz da je naša država država Srbov, Hrvatov in Slovencev, država SHS. Res je, da smo Slovenci po številu najmanjši del južnih Slovanov v Jugoslaviji, prav tako pa je tudi resnica, da nismo nekoristen član te države. Če ima država z nami bremena, ima od nas ne samo gmoine, ampak tudi moralne koristi.

Vprašanje slovenske univerze je tudi vprašanje ljubljanskega mesta.

Ko smo se svojčas borili za naše vseučilišče, je nekoč prišlo na dan tudi vprašanje, ali naj bi se ne ustanovila slovenska univerza v Trstu, oziroma, ali naj se ne prične propaganda za našo univerzo v Trstu. Ves naš narod je ta predlog odklonil, ker se je zavedal, da je središče slovenskega naroda Ljubljana. Če smo že v bivši Avstriji čutili, da je Ljubljana središče slovenskega naroda, čutimo to danes še toliko bolj. Kajti, poprej smo bili vsi Slovenci razen videmskih Slovencev združeni vsaj v isti državi, danes smo pa razdeljeni na tri države in potrebujemo toliko bolj središča, ki nas vse privlači. Res je sicer, da smo na meji, kljub temu pa ne moremo nikdar privoliti v to, da bi se Ljubljana ponižala na malo provincialno mesto. Dokler je Ljubljana univerzitetno mesto, dokler je gospodarsko, politično in kulturno središče vseh Slovencev, toliko časa je ravnopraven član v naši državi z Beogradom in Zagrebom. Ljubljana je dane prestolnica, sicer tretja prestolnica v naši državi, a prestolnica je vendar in mora že radi tega ostati univerzitetno mesto. Mi ne pustimo, da bi se naše kulturno središče deklasiralo in ponižalo na nivo provincialnega mesta. Vsak narod, ki se zaveda svoje moči, svoje moralne in kulturne kakovosti, mora imeti svoje središče, na katero je lahko ponosen in mora biti ponosen. Res je, da je potreben vsaki deželi cvetoč gospodarski razmah, toda prav tako mora imeti vsak narod svoj kulturni centum, sicer pa ni narod. Radi tega izjavljamo, da mora Ljubljana ostati univerzitetno mesto in da se ne bomo nikdar mogli pod nobenim pogojem sprijazniti z mislijo, ki se sedaj propagira, da naj bi se napravile na zagrebški ali beograjski univerzi nekatere paralele za slovensko dijaštvo.

V času, odkar obstoja naša univerza, smo dokazali, da imamo dovolj moči na razpolago za uspešno znanstveno delo na našem vseučilišču. Hvala za to gre naši slovenski marljivosti, ki so jo pokazali prav tako gospodje učitelji, kakor naše dijaštvo.

Ne odklanjajmo na naši univerzi pomoči bratov Hrvatov in Srbov

Ki delajo za procvit naše univerze prav tako kakor nekateri ruski profesorji, toda v bistvu je vendar znanstveno delo, ki se ustvarja na naši univerzi, plod slovenskega duha, slovenskega razuma in slovenske pridnosti. In na to smo ponosni, ker je to dokaz, da smo zreli za tekmo z drugimi narodi in da bomo lahko kot slovenski del jugoslovnskega naroda mnogo koristili napredku vse Jugoslavije.

Kakor so bile že v bivši Avstriji vse stranke enega mišljenja glede slovenske univerze tako je to tudi danes. In to podčrtavam. Odločno naglašam, da je popolnoma nemogoče, da bi naša država radi tistih malenkostnih prihrankov, ki pridejo v poštev pri naši univerzi, nam vzela to, kar smo dosegli po tolikem bolu in trudu. Če bi nam merodajni faktorji okrnili ali uničili slovensko univerzo, bi nastala na ta način med Slovenci na eni strani in tistimi, ki bi to povzročili, na drugi strani, taka razpoklina, ki bi se je težko, težko dala popraviti. Odstrejte slovenske univerze bi mi občutili mnogo bridkeje nego to, če bi se nam univerza ne bila nikdar dala. Kajti danes vidimo slajni razmah svojih znanstvenih institutov, vidimo privlačno silo svoje univerze ne samo med brati Srbi in Hrvati, ampak tudi v inozemstvu, in si ne moremo niti misliti več, da bi se nam odvzelo to, kar nam je drago kakor punica našega očesa. Mislim, da je naravnost nemogoče, da bi se naša vlada, ki bi izvršila to grozno dejanje.

Po mojem mnenju je člen 44. finančnega zakona samo poskus kakega majhnega človeka, kakor jih najdemo v Beogradu večkrat, ki ima morebiti za kulisami velik vpliv. Toda prepričan sem, da je celokupna jugoslovnska javnost z nami. Naj živi, cvete in prospera naša alma mater! (Odobravanje.)

Nato je dobil besedo posl. Zupančič, ki je naglašal, da slovenski kmetijski narod plačuje za m² svoje zemlje štirikrat toliko davka kakor njegov tovariš v Srbiji, zato ima slovenski kmet popolno pravico, zahtevati, da njegov sin študira na našem najvišjem kulturnem zavodu v tistem jeziku, ki ga je naučila njegova kmetijska mati. Če smo torej dobri pri teh velikih bremenih, potem naj bodo gospodje, ki sedijo pri ministrskih mizah, uverjeni, da denar ni proč vržen, ampak porabljen za našo kulturo, naložen najbolje. Za našo državo, ki je po površini toliko kot Italija, ki meri 270.000 km² in šteje 13 milijonov prebivalcev, tri univerze niso preveč. Poglejte Svico! Kako je Švica majhna, pa ima toliko univerz in tehnik. Mi Slovenci smo prav za prav jugoslovnska Švica. Slovenija naj bo v kulturnem oziru nekaj Altheidelberg v Jugoslaviji.

Nato je dobil besedo posl. dr. Breclji, ki je v imenu SLS izrazil zadovoljstvo in zahvalo opoziciji, da se je v tem vprašanju dosegel sporazum glede zahteve po popolni ljubljanski univerzi.

Po zaključni besedi poročevalca prof. Jarca je skupščina odsekov predlog soglasno sprejela, kar pomenja afront ljubljanske oblasti skupščine proti osrednji vladi v zadevi redukcije univerz in seveda tudi proti Jugoslovnskem klubu, ki je v finančnem odboru Narodne skupščine načelno glasoval za drž. fin. zakon in s tem tudi za znani čl. 44.

Proračun za l. 1928

Nato je predsednik dr. Natlačen poročal, da je oblastni odbor sestavil proračun za l. 1928., ki je poslanecem predložen. Glavne postavke proračuna objavljamo na drugi strani. Obenem s proračunom se predlaga tudi tozadevna finančna uredba, ki uvaža nove davščine. Oblastni odbor je predložil skupščini tudi večje število predlogov glede raznih cest in mostov. Ti predlogi kakor tudi razni predlogi poslancev so bili odkazani odsekom, da jih prouči.

S tem je bil dnevni red današnje seje izčrpan. Predsednik je napovedal, da ima jutri ob 9. dopoldne v prostorih oblastnega odbora seja finančni odsek, ob 3. popoldne pa odsek za javna dela.

Prihodnja seja skupščine bo v ponedeljek ob 9. zjutraj.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA:

Devize: Berlin 13.55—13.58 (13.565), Curiah 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 7.995—8.025 (8.01), London 276.72—277.52 (277.12), New York 56.6—56.8 (56.7), Praga 167.95—168.75 (168.35), Trst 307—309 (308).

Effekti: Celjska 164, Ljubljanska kreditna 133, Kreditni zavod 160, Vevče 133, Ruše 265—280, Stavbna 56, Sešir 110.

INOZEMSKÉ BORZE:

Curiah. London 25.28, New York 517.75, Pariz 20.365, Milan 28.09, Berlin 123.70, Dunaj 73.00, Beograd 913, Praga 15.35, Budapešta 3.20, Sođa 3.73.

Klerikalci uvajajo nove visoke oblastne davščine

Danes je bil predložen ljubljanski oblastni skupščini proračun za l. 1928, s katerim se uvajajo nove oblastne doklade na industrijska podjetja, na nočni obisk gostiln in kavarn, na plesne prireditve, državno trošarino, motorna vozila in produkcijo premoaga.

Ljubljanski oblastni skupščini je na današnji seji predložil oblastni odbor proračun za leto 1928. Proračun izkazuje 60.438.575 Din rednih izdatkov in prav toliko dohodkov. Za kritje izdatkov oblastnega proračuna se določa 25% oblastna doka na državno davku na dobiček družb zavezanih javnemu polaganju računov, ki se odmerja po bilanci, 50% pribitek na državno takso od vstopnic za kinematografske predstave, nadalje posebna oblastna davščina na nočni obisk javnih zabavališč in javnih okrepčevalnic po določilih tozadevnih oblastnih uredb, ki se obenem predlaga, oblastna taksa na javne plesne prireditve, oblastna doka na državni trošarini na opojne pijače, oblastna taksa na motorna vozila ter oblastna taksa na produkcijo premoaga. Iz navedenega je razvidno, da uvaja klerikalna večina ljubljanske oblastne skupščine celo vrsto novih davščin, ki bodo občno prizadele najširše sloje.

Med izdatki je izkazano za dnevnice poslanecem in nagrade stenografom ter uslužbencem 455.000 Din. Za razne stvarne stroške 95.000 Din, za odškodnino skupščinskemu predsedniku, oblastnim odbornikom in za potnišne oblastnih odbornikov 390.000 Din, za oblastni osrednji urad 1.226.000 Din, za razne stvarne stroške tega urada pa 825.000 Din. Osebnih in pisarniških izdatki za deželno kulturo znašajo 412.000 Din, za posvetovno Mala Loka 209.166 Din, za posvetovno na Robežu 38.600 Din, za kinematiko Sola na Grmu 864.270 Din, za mlekarsko Sola v Škofji Loki 242.007 Din, za pospeševanje vrtnarstva 455.000 Din, za kinematiko poskusno in kontrolno postajo 542.262 Din, za deželni kulturni urad in agrarne operacije 1.889.000 Din, za zrebčarino na Selu 722.047 Din, za podkovsko Sola 254.348 Din, za kinematiko izobrazbo 305.000 Din, za gospodinjstvo Sola 175.000 Din, za neposredno pospeševanje kmetijstva 2.005.000 Din, za pospeševanje sadjarstva 190.000 Din, za pospeševanje kmetijskega zadržništva 435.000 Din, za podporo pri elementarnih nevarnostih 500.000 Din, za veterinarje 70.000 Din, za pospeševanje gozdarstva 65.000 Din, za stroške stavbenega urada 973.000 Din, za ceste, mostove in gradbeno delo ob elementarnih nevarnostih 10.754.000 Din, za vzdrževanje Narodnega gledališča 500.000 Din, za vzdrževanje deželnih posloj 500.000 Din.

Za obrtno in strokovno Sola je določeno 300.000 Din, za pospeševanje obrti in obrtne zadruge 475.000 Din, za pospeševanje tujeskega prometa in turizma 150.000 Din, za osebnih in materialnih izdatke oddelka za zdravstvo in dohodništvo 347.000 Din, za okrožne zdravniške in babice 810.400 Din, za osebnih zdravstvenih zavodov 5.326.200 Din, za miloščne uslužbenecem zdravstvenih zavodov in njihove vdove 60.000 Din, za materialne izdatke oblastnih zdravstvenih zavodov 12.346.400 Din, za povračilo oskrbnih hiralnic sv. Jožefa 1.260.000 Din, za oskrbne stroške v tujih bolnicah 1.000.000 Din, za podporo bolnicam v Kandiji, Krškem in Novem mestu 1.000.000 Din, za Sola za bolnišni stroške 150.000 Din, za prvi obrok investicije za novo bolnico za duševne bolezni 3.000.000 Din, za dežje zavode, gluhohe in na zavod za slepe v Kočevje 1.774.175 Din, za splošno socialno skrbstvo 1.800.000 Din, za prosveto 2.500.000 Din, za obrestovanje in amortizacijo oblastnih dolgov 1.500.000 Din, za podporo gasilstvu 100.000 Din, za proračunsko rezervno 1.000.000 Din, za stroške oblastne kontrole 100.000 Din.

Predlog proračuna dohodkov za l. 1928 izkazuje naslednje postavke: obresti vrednostnih

papirjev 37.072 Din, najemina od deželnega dvorca in vojašnice kralja Petra 100.000 Din, zakupnine 9.635 Din, obresti danih posojil 125 tisoč 952 Din, donos oblastnih posestev 322.000 Din, prispevek mariborske oblasti za podkovsko Sola 71.991 Din, prispevek države v smislu člena 2. b ministrske uredbe o prenosu poslov na oblastne samouprave 2.612.984 Din, prispevek ministrstva za kmetijstvo v smislu č. 3. tiste uredbe 1.500.000 Din, prispevek interesentov za agrarne operacije 40.000 Din, dotacije države za pokrajinsko komisijo za agrarne operacije v višini drž. proračuna 689.232 Din, prispevek države za kmetijsko preizkuševališče in kontrolno postajo 300.000 Din, dohodek kmetijskega preizkuševališča 80.000 Din, prispevek države za 62 km državne ceste 462.000 Din, prispevek države za vzdrževanje deželnih cest po predlogu drž. proračuna za l. 1928/29 2.566.400 Din, prispevek države za državno cestno osobe 387.000 Din, prispevek države za deželne cestne posrednike o prenosu poslov na oblastne samouprave 1.359.445 Din, dohodek zdravstvenih ustanov 22.300.000 Din, dohodek skrbstvenih ustanov 1.493.015 Din, mostnine na deželnih mostovih 30.000 Din, dohodek lovškega zaklada 50.000 Din, 50% pribitek na državno takso od kinematografskih predstav 500.000 Din, donos takse na gledališke vstopnice 200.000 Din, 25% doka na dobiček družb, zavezanih javnemu polaganju proračunov, 4.500.000 Din, donos takse na javne plesne prireditve 500.000 Din, donos takse na nočni obisk javnih zabavališč in okrepčevališč 500.000 Din, donos takse na motorna vozila 1.500.000 Din, donos takse na produkcijo premoaga 6.000.000 Din, oblastni doka na državni trošarini 11.227.758 Din, državni dolg v likvidacijski komisiji iz l. 1920 za potrošene predmete prislilne delavce 263.854 Din.

Rekapitulacija rednih izdatkov po poglavjih izkazuje: Splošna oblastna uprava 2.991.000 Din, deželna kultura 9.719.400 Din, javna dela in deželno imetje 12.729.000 Din, obrt in trgovina 925.000 Din, zdravstvo in socialna skrbstvo 28.874.175 Din, prosveta 2.600.000 Din, dolgi 1.500.000 Din, razni stroški in proračunska rezerva 1.200.000 Din, skupaj 60.438.575 Din.

V isti višini so izkazani tudi dohodki. Po predlogih, ki jih je izdelal oblastni odbor in ki so bili izročeni odsekom v razpravo, se bo pobirala 100% doka na državno trošarino od alkoholnih pijač, od vsake zabavne prireditve oblastna taksa 250 Din, poset nočnih lokov po polnoči bo obdavčen z 10 Din od osebe, taksa na produkcijo premoaga bo znašala 5 Din za vsako tono predčistene premoaga, razen tega se uvaja tudi davščina na motorna vozila, 25% doka na državno davku na dobiček družb, zavezanih javnemu polaganju računov, ter obnavlja 50% pribitek na državno takso od vstopnic za kinematografske predstave. Tako klerikalci sami občno zvišujejo davke. Dočim puščajo v Beogradu državne davke v dosegljivi višini, uvajajo v Sloveniji poleg njih še nove oblastne davščine ter tako povečujejo splošno gospodarsko krizo. Ni dvoma, da bo uvedba novih oblastnih davščin naletela na odpor vseh gospodarskih krogov v Ljubljanski oblasti. Nedvomno je tudi, da bodo s temi davšinami najtežje prizadeti gostilničarji in kavarnarji, ker si pač ne moremo misliti, da bi bil pripravljen kdo plačati 10 Din take, ko so ljudje neradi plačevali 1 Din za mestne rezeve. Menda hoče klerikalna večina ubiti v mestu vse gostilne in kavarne.

je izjavil, da je pri oddelku za prehrano nameščen samo kot honorirani uradnik. Ker bo ta oddelk kmalu likvidiran, mu ostane samo še Kredita zadruha, kjer pa dobiva tako majhno plačo, da ne more živeti. Ker ni imel pravice do pokojnine, si je pri obeh zadruhah izposodil denar ter z njim kupoval in spekuliral na borzi. Imel je pa smolo in je vse izgubil.

Mijo Zupanič, skladiščnik pri regulaciji Save, je večerjaval službojujočemu redarju na Savski cesti v Zagrebu, da je neka neznana starka skočila v vodo blizu železniškega mostu. Delavci so jo z drogi izvlekli iz vode že mrtvo. K Savi je takoj prispela policijska komisija z zdravnikom in našla truplo na levi obali Save kraj železniškega mostu. 60-letna samomorilka je bila oblečena v preprosto črno obleko in je imela na glavi črn klobuk. Delavca Varnik in Škrlec sta izjavila, da sta opazila, kako je truplo plavalo po Savi in jima je uspelo z drogi potegniti utopljenko na suho. Neki delavec na čolnu, ki je usidran blizu mosta, je izpovedal, da je videl starko, ko se je približala mestnemu kopališču in nato šla ob obali do stopnic, ki vodijo k Savi. Tu se je vrгла v Savo in plavala še mimo čolna in se dušila. Delavec ji je prožil roko, da bi se rešila. Voda jo je pa odnesla in starka je utonila. Na obali je pustila torbico z listkom, na katerem je prosila, naj njene stvari izroči Berti Opalin v Vinogradiški cesti. Detektiv Opalinove ni mogel najti, zvedel je pa, da ima prodajalca v neki drugi ulici. Opalinova je starka hčerka. Ko so jo obvestili o materinem samomoru, se je onesvestila.

Iz Sarajeva poročajo, da se je večerjaval pripetila težka železniška nesreča na kolodvoru in Paradižu pri Sarajevu. Žrtve nesreče je postal železniški delavec Milan Milanović. Milanović je bil ravno na lokomotivi, ki se je odpravljala po premost. Med vožnjo je tako nesrečno padel, da je prišel pod kolesa lokomotive, ki so mu glavo doslovno odrezala. Glava je padla v kanal med tračnicami, truplo je pa lokomotiva popolnoma razmrcvarila. Smrtno ponesrečeni delavec je bil oče štirih otrok in je bil znan kot dober in marljiv mož.

Stanovanjski problem v Ljubljani

Pod odredbi mestnega magistrata so se morale prijaviti vse osebe in obitelji, ki ali sploh nimajo stanovanja, ali ga morajo izpustiti ali ki si žele drugo, boljše stanovanje. Oglasili so se tudi mnogi, ki se izselijo, ker previseko naletišče ne more več zmagovati in prosijo cenejšega stanovanja. Vseh strank, ki so se prijavile v Ljubljani, je 1247.

Med temi 1247 strankami je državnih aktivnih in upokojenih nameščenec 379, železniških 229, privatnih nameščenec 77, trgovcev in njih uslužbencev 67, obrtnikov in njih uslužbencev 195, ročnih delavcev 54, vdov 159, zasebnikov in zasebnic 31, uslužbencev mestne občine ljubljanske pa 56.

Od teh 1247 strank je bilo 57 samcev in samic; 263 po 2 osebi, 294 po 3, 262 po 4, 180 po 5, 116 po 6, 47 po 7, 15 po 8, 10 po 9 in 3 po 10 oseb. Skupaj 4878 oseb.

590 strank prosi za eno sobo in pritlikline; 532 strank po dve sobi, 116 po 3 in 9 po 4 sobe in pritlikline.

Od teh je 376 strank brez lastnega stanovanja. 67 strank se mora takoj izseliti, 191 strank se bo moralo izseliti meseca februarja 1928, 460 strank pa meseca maja. Le 153 strank išče drugo stanovanje iz različnih razlogov, da jim sedanje stanovanje ni odpovedano.

Stanovanjski problem torej z novimi zgradbami mestne občine še ne bo rešen, in novi občinski svet bo moral iskati novih poti in sredstev, da končno odpravi stanovanjsko bedo. Značilno je, da mestni magistrat niti lastnih nameščenecv še ni mogel spraviti pod streho: 56 jih prosi stanovanja. Več mag. nameščenecv pa stane po hišah s tako visoko najemnino, da plačujejo četrtino nad polovico vseh prejemkov. Tudi med ljubljanskimi mag. uslužbenci je zavlada najhujša stiska in mnogi žive naravnost siromašno.

— Leticija! Leticija! Naenkrat se je ustavil, Presenečenje je bilo tako veliko, da je malone padel. — Faulton! Med večjimi se je zganila človeška postava in d'Albanic je spoznal v nji Faultona. Nekaj časa je stal d'Albanic kakor vkopan. Faulton je opazil sovravnika in je tudi ostrmel. Vsa preseščena sta se gledala. — Faulton! — je zarjovel d'Albanic in potegnil iz žepa revolver — strela. — Še hip in izdajalec bi se bil zgrudil mrtev na tla. Naenkrat se je pa začul obupen klic: — Jean, Jean! ... tu sem ... Na pomoč! D'Albanic je zadržel. Obrnil se je h Goffiju in zapovedal: — Pazi na tega lopova! Sam je pa planil tja. Od koder so se slišali klici na pomoč. Našel je Leticijo na travi ob potoku. Roke in noge je imela zvezane. D'Albanic jo je dvignil in obiel. Dekle se je onesvestilo. Zajel je z roko vode v studencu in ji zmočil čelo. Odprl ji je usta in ji vžil nekaj kapljic življenskega eliksirja. Leticija je vzdihnila in odprla oči.

In vendar so se baje našli brezsrčni, ki zahtevali, naj se uradnikom in uslužbencem znižajo doklade in nalože nova bremena! Uradniki naj ne stradajo, a trgovci in obrt bosta ob tem prav tako prizadeti, ker bo konsum še manjši. Zdi se, da žele nekateri, naj se še magistratovi naselijo pod kostanji ob Ljubljani. Čas je že, da pride občinski svet ter se znova loti reševanja stanovanjskega vprašanja in drugih socialnih problemov v Ljubljani.

Lindberghov polet v Mehiko

Kakor znano je Lindbergha pretekli turek z letalom »Spirit of St. Louis« doletela prva nezgoda. Čim je pristal v Teterbornu, se je letalo prevrnilo v jarek, pri čemer se je poškodoval propeler, strlo pa se je tudi eno kolo. Lindbergh je sicer precej pretreslo, odnesel pa je vseeno zdravo kožo. »Lindy« je sedaj prejel vabilo mehiškega predsednika Callesa, da se oddloži za propagandni polet nad Mehiko. Lindbergh se je vabilu odzval in bo v najkrajšem času startal k poletu. Razdalja med Washingtonom in Mehiko znaša okoli 2000 milj, katero uja Lindbergh preleteti v 26 urah. Baje je startal že danes.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA. Začetek ob 20. zvečer. Sreda, 14. decembra. »Boliši gospod«. Red D. Četrtek, 15. decembra: Zaprto. Petek, 16. decembra: »Idealni soprog«. Red C. Sobota, 17. decembra ob 15. uri pop. »Medea«. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA. Začetek ob pol 20. zvečer. Sreda, 14. decembra: »Cavalleria rusticana«. — »Glumac«. Gostovanje ge. Fanette Hermsdorfi. — Billinove. Red B. Četrtek, 15. decembra: »Bajadera«. Red A. Petek, 16. decembra: Zaprto. Sobota, 17. decembra: »Mitoševa ženitev«. Red C.

Nedelja, 18. decembra ob 15. uri popoldne: »Bajadera«. V korist Udruženja gledaliških igralcev. »Idealni soprog« za abonma C bo v ljubljanski drami v petek, dne 16. t. m. mesto v četrtek 15. decembra. Mariborsko gledališče pripravlja svoj letošnji operetni šlager »Takrat v starih časih...«. Premijera bo v četrtek, 15. decembra. Gledališče je storilo vse, da bo uspeh operete čim bolj. Novi kostumi in nove dekoracije bodo še dvignili itak izvrstno in velezabavno dejanje. Več kot verjetno je, da bo ta opereta ponovno napolnila mariborsko gledališče.

Na simfoničnem koncertu Orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani, ki se vrši v petek, dne 16. t. m. ob 20. uri zvečer v uniojski dvorani, izvaja program simfonični orkester 63 članov. Posamezni instrumenti so sledeče zasedeni: 13 I. violin, 11 II. violin, 6 viol, 4 čela in 4 kontra-basi, 9 lesenih instrumentov, dalje 4 rogovi, 3 trombe in 3 pozavne, tuba, trojna tolkala in harfa. Sestava orkestra in program nam jamčita za umetniški užitek, oba dirigenta skladatelja Adamič in Škerjanc pa za eksaktno izvajanje del, ki so na programu in sicer Beethovnova predigra Egmont ter simfonija v c-duru, dalje Debussyeva suita Childrens corner (otroški kot) in 4 Griegove skladbe. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Slavni nordijski skladatelj E. Grieg je zastopan na simfoničnem koncertu Orkestralnega društva s 4 krajšimi skladbami orkestralne suite. Z izvajanjem tega dela napravi Orkestralno društvo spominsko oddolžitev ob priliki 20-letnice smrti slavnega in priljubljenega komponista. Izvajajo se 4 skladbe in sicer Večer na planini, Pri zibelki, Norveški ples št. 2 in kot sklepna točka Vdanostna koračnica. Po kratki hitri trompetni fanfari zadoni polni orkester. Nato prično štirikrat deljena čela lepo harmonizirani napev koračnice, katero melo, dijo prevzame potem večkrat deljeni godalni zbor. Zopet kratka fanfara, oglašje se trombe in rogovi v triolih, kritih s trilekimi lesenih pihal. Nato nastopi šele pravi tema koračnice v povečanem časovnem merilu in v vsej svoji krasoti in divni veličini. Mehki, barvito harmonizirani trio svirajo najprej godala ob spremljevanju harfe, potem pa okreže isti tema na vse instrumente v orkestru. Konec koračnice je polnozvočen in izredno veličasten, tako zelo primeren kot sklepna točka koncerta, ki se vrši v

proslavo rojstnega dne Njega Velikanstva kralja Aleksandra I. na predvečer v petek, dne 16. t. m. ob 20. uri v Uniojski dvorani. Program izvala Orkestralno društvo Glasbene Matice, pomnoženo s člani Muzike dravske divizijske oblasti. Griega dirigira Emil Adamič. Vstopnice in programi s podrobno razlago v predprodaji v Matični knjižarni.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 14. decembra 1927; katoličani: Spiridion; pravoslavni: 1. decembra Naum.

Jutri: Četrtek, 15. decembra 1927; katoličani: Irinej; pravoslavni: C. Uroš.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: »Boliši gospod«. D. Opera: »Cavalleria rusticana«. Kino Matice: »Tat ljubezni«. Kino Dvor: »Berlin«. DEZURNE LEKARNE. Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Hočevar Sp. Šiška. Jutri: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.

— Službeno iz LHP. Danes ob 20. seja upravnega odbora v kavarni Emona.

Iz pestre ljubljanske kronike

pomoči bratov Hrvatov in Srbov Avanture pustolovca Friedmanna. — Dva uzmoviča pod ključem.

Včeraj smo poročali, da je bil v nekem tukajšnjem hotelu aretirani nevaren mednarodni pustolovec in sicer neki Friedmann z Dunaja. Pri včerajšnjem zaslišanju na policiji so prišle na dan razne zanimivosti iz življenja tega pustolovca. Elegantni Friedmann je s svojim distingviranim nastopom povsod inponiral in znal je mamiti in slepariti ljudi na vse mogoče načine. Tekom zadnjih let je potoval skoraj po vsej Evropi, uganjal je svoje avanture v Franciji, bil je v Nici, potem v Monte Carlu, kjer je na ruleti baje zaslužil 50.000 frankov, med drugim pa je pripovedoval, da mu je v Jugoslaviji neki Srb odpeljal ženo. Za »proti-uslugu« mu je nudil 10.000 Din, ko ga je zasledil. Navzlic vsem tem lepim zneskom, ki so očividno plod fantazije in izmišljotina, pa je Friedmann vseeno sleparil na debelo. Na policiji so mu dejali, da bo pač moral vso škodo povrniti, v nasprotnem slučaju mu visoka kazen ne uide. »E, wasc, je ravnodušno pripomnil Friedmann, ki je v ostalem žividovskega rodu »wird schon meine Mutter zahlen«.

Toda zdi se, da se njegova mati nič kaj ne navdušuje za plačila dolgov svojega pustolovskega navdahnjenega sina, kajti policiji je znano, da je Friedmanna rodbina izključila in ga ne prizna več za svojega člana. Zato bo elegantni »Nestek zeleno mizo« na Monte Carla, za katero je bil ves navdušen, zamenjal z »Zelenim Henrikom«, ki ga popelje na varno in ne bo imel skrbi za božične praznike.

Včeraj je prišel policiji v roke podjelen kolearski tat. Okoli pol 16. se je namreč v veži bolnišnice blagajne na Miklošičevi cesti pojavil neki možik, ki si je sumljivo ogledoval okolico in stikal po vseh kotih, tako da je vzbudil pozornost tamonjnih uslužbenec Ivane Jakopičeve. Videč, da ga opazuje, je neznanec uslužbenko vprašal, »če misli še dolgo pospravljati?« Jakopičevi je vprašanje še povečalo sum, da ima mož nepoštene cilje, rekla pa ni ničesar. Neznanee je menda samo čakal, da uslužbenka odide, zakaj v naslednjem hipu si je prilastil v veži stoječe kolo, sedel nanj in se skušal naglo odpraviti.

Toda Jakopičeva je opazovala prizor. Dvignila je huronski krik in vik. »Primita tatuc so odmevali klici po Miklošičevi cesti. Opozorjeni pasanti so res kmalu nato tatuj prišli na troj kralja Petra in izročili stražniku. Aretirani Ivan B. je bil izročen sodišču, kolo pa vrnjeno lastniku, zidarju Josipu Večarju.

Včeraj je bil prijet še tretji nepridiprav in sicer 19-letni potepuh Stanko K. iz Zaloga pri Kamniku. Stanka je policija zasledovala že delj časa, ker ima precej kosmato vest, obdolžen pa je tudi, da je skupno z nekim tovarišem vlomil v barako pri artiljerijski vojašnici in odnesel razno pecivo, jedi, slaščice in pijačo. Stanko po za praznike jedel ričet.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Poskušen samomor mladega profesorja. — Originalen defraudant. — Samomor starke. — Težka železniška nesreča.

Včeraj so pripeljali v zagrebško bolnično profesorja gimnazije na otoku Krku Miroslava T., rodno iz Bjelovara. Nedavno je prišel na otok in si pridobil simpatije meščanov in dijakov. Bil je vedno vesel in dobro razpoložen. Zadnje dni se je pa nenadoma spremenil. Postal je otožen in zamišljen. Na vprašanja njegovih znancev, kaj se mu je zgodilo, ni odgovarjal. Obupal je tako zelo, da je hotel izvršiti samomor. Napotil se je s Krka proti Aleksandrovcu in pod ruševinami cerkve sv. Dunata se je vrغل v morje. Na srečo sta samomorilca opazila dva seljaka, ki sta mu prihitela na pomoč in ga v zadnjem hipu potegnili na suho. Pri skoku je mladi profesor naletel na veliko skalo in dobil težke notranje poškodbe.

Pri zaslišanju v bolnici ni hotel povedati, kaj ga je gnalo v smrt.

Včeraj se je zgabil na sarajevski policijski direkciji knjigovodja Uradniške kreditne zadruge Ivan Morek ter se prijavil kot defraudant. Rekel je, da je v dveh zavodih, kjer je bil zaposlen, poveril večje vsote, ki presegajo 100 tisoč Din. Morek že dva dni ni prišel v urad. Predstojniki so bili v skrbeh tem bolj, ker je Morek manipuliral z denarjem. Med tem se je Morek skrival v okolici Sarajeva, kjer je hotel izvršiti samomor. Kasneje si je pa premislil in se sam javil policiji, ki ga je pridržala v zaporu. Uvedena je bila preiskava knjig v zadrugah, da se točne ugotovi poverljiva vsota. Morek njen spremljevalec sta zapustila na tem kraju rov. Celotno... da, da, sama sta povečala odprtino in odvalila kamenje. Hitro! Za menoi Goffi!

D'Albanic in Goffi sta zlezla skozi odprtino in obstala na robu prepada. Zagledala sta gore, med njimi pa zeleno dolino, obdano s strmimi skalami. D'Albanic je opazil, da iz doline ni izhoda in da mora biti Leticija nekje pod drevjem v dolini. Treba se je bilo spuštiti in jo poiskati. Toda noza mu je zastala in srce se mu je skrcilo. — Goffi, — je spregovoril po dolgem omahovanju, — spusti se v dolino. Ženska, ki jo iščem, in mož, ki ga je rešila, morata biti tu. Nikamor ništa moga iz te soteske. — Kakor tudi midva ne moreva, — je pripomnil Goffi smeje. — Iz soteske ne prideva, pa tudi vrniti se ne moreva. — Goffi, — je ugovarjal d'Albanic, — obupati se sme šele, ko je človek mrtev. Dokler pa tli v njem iskra življenja, mora računati na rešitev. S skalo na skalo sta se spuščala in prispela na trato, ki je pokrivala dolino. — Leticija! — je zaklical d'Albanic. — Leticija! Leticija! Hitel je dalje in ponavljal

— Ali vidite svetlobo? — Vidim. Blizava se izhodu. — Da. — Poidiva. Kmalu sta dospela do stene, ki jo je morala preplezati Leticija, da je prišla iz rova. D'Albanic je začelo srce močno utripati. Naglil se je. — Tu se sledovi končajo. Leticija in

Na obrazu ji je zaigral smehljaj radosti in sreče. D'Albanic jo je pomiril in ji dal jesti. Bila sta tako srečna, da sta pozabila na vse. Šele Goffijev glas ju je zdrnil iz ljubavne opoinosti. — Ujetnik prosi jesti. Kaj naj storim? D'Albanic ni takoj razumel, o katerem ujetniku govori. Ko se je pa spomnil, je zapovedal: — Daj mu jesti. Obrnil se je k Leticiji, rekoč: — Povej mi, kaj se je zgodilo. Kaj je bilo s teboj? Videl sem sledove tvojih stopinj v rovu in spoznal, da si pomagala nekemu, ki je ležal na tleh. Kdo je bil to? Odgovori! Leticija se je nasmešnila. Bila je tako srečna, da je pozabila na vse trpljenje. — Da, pomagala sem mu ne glede na to, da je ležal pred menoi mož, ki je povzročil vso našo nesrečo. S seboj ga pa nisem vzela. Pustila sem mu malo jedi in nadaljevala svojo pot. — Torej si prišla v to dolino sama? Da, sama. Odprtino v steni sem napravila sama. Spustila sem se v dolino in ostala tu ob potoku. Umla sem se in se napila mrzle vode. Po tem sem za-

spala in se prebudila šele zvečer. Odprla sem oči in zagledala kraj sebe Faultona. Roke in noge sem imela zvezane. Smeje mi je povedal, da je našel jed, ki sem mu jo pustila, in ko se je okrepčal, je odšel po mojih stopinjah za menoi. Našel me je pri potoku. Spala sem tako trdno, da nisem čutila, ko me je zvezal. Dejal mi je: spite, če potrebujete počitka, jutri se pa pomeniva. D'Albanic je zadržtel. Toda Leticija mu je zatšnila z roko usta in nadaljevala: — Legel je k meni in zaspal. Zaman sem skušala pretrgati vrvi. Vso noč nisem zatisnila oči. Danes zjutraj je Faulton vstal, pojedel, del mojih živil, meni pa ni dal jesti, ne piti. Računal je, da me z lakoto prisili udati se mu. Govoril je z menoi kakor blazen, grozil mi je, da me ubije. Lahko si misliš, kako mi je bilo pri srcu. Čutila sem, da sem živa pokopana z njim v tej pusti soteski. In naenkrat sem zaslišala tvoje korake, tvoj glas! Bala sem se kričati, ker bi me mogoč Faulton ubiti prej predno bi mi prihitel ti na pomoč. Po tem sem znova zaslišala tvoj glas. Bili si že čisto blizu. Ko si zaklical: Faulton! — sem vedela, da si ga opazil. Bila sem rešena.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14. decembra 1927.

— Kraljev rojstni dan. V soboto 17. t. m. se bo po vsej državi proslavil kraljev rojstni dan. Ta dan je državni praznik in državni uradi ne bodo poslovali. Po vseh večjih mestih se bodo vršile svečane službe božje in vojaška parada.

— Dvorni ples v decembru in januarju odpovedani. Ker se pričakuje v kraljevi rodbini vesel dogodek, so za december in januar odpovedane vse dvorne svečanosti, običajne o priliki kraljevega rojstnega dne. Tudi dvorni plesovi v tem času ne bo.

— Občinske volitve na Bledu in v Kranjski gori. V nedeljo so se vršile občinske volitve v radovljiskem srezu in sicer na Jesenicah, na Bledu in v Kranjski gori. O izidu volitev na Jesenicah smo poročali že včeraj. Na Bledu je bilo oddanih 469 glasov. Dobili so: SLS 145 glasov 8 mandatov, nepolitična stranka posestnikov 69 glasov 4 mandate, SDS 94 glasov in 5 mandatov, NSS 43 glasov in 2 mandata in stranka za povzdigo tuiškega prometa 118 glasov in 6 mandatov. Bled je torej ostal v naprednih rokah. — V Kranjski gori je bilo oddanih 322 glasov. Dobili so: združena gospodarska obrtna lista 36 glasov in 3 mandate, kmečki in obrtniški posestniki 190 glasov in 11 mandatov, lista delavcev in malih posestnikov 41 glasov in 2 mandate, stranka raznih grup in skupin 35 glasov in 1 mandat.

— Razpisana služba. Mestna občina Kranj razpisuje službo za veterinarsko nadziranje v mestni klavnic. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 23. t. m.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list št. 123 z dne 13. t. m. objavlja uredbno o prenosu poslov na oblastne samouprave, navodila za sestavljanje, pregledovanje in odobravanje občinskih proračunov ter pravilnik o poslovnem redu in organizaciji oblastnih kontrol.

— Likvidacija stanovanjskih sodišč? Minister za socialno politiko je izdal odlok, da se morajo stanovanjska sodišča čim prej likvidirati. Veliki župani dobe tozadevna navodila.

— Obrambni nasip ob Dunavu. Bački oblastni odbor se je zavzel za obrambo Bačke pred poplavlami. Izdelan je že načrt velikega obrambnega nasipa ob Dunavu od meje do Novega Sada. Stroški bi znašali 250 milijonov dinarjev.

— Nova odmera prispevkov in dajatev za bolnišni zavarovanje. Minister za socialno politiko je izdal naredbo o novi odmeri dajatev in prispevkov za bolnišni zavarovanje v smislu čl. 21. zakona o zavarovanju delavcev. Naredba stopi v veljavo s 1. januarjem. V smislu te naredbe se ukine prvih sedem razredov, prispevki se pa v glavnem izenačijo z dajatvami, zlasti za valence.

— Konferenca o delovnem času. V ministru za socialno politiko se vrši danes konferenca zastopnikov vseh zainteresiranih zbornic glede ureditve delovnega časa. Vprašanje ureditve delovnega časa je postalo aktualno zlasti v zadnjem času, ko so posamezne trgovske zbornice povsem različno sklepale o zapiranju in odpiranju trgovin. Ore pa tudi za enotno ureditev tega vprašanja za celo državo, ker je znano, da n. pr. v Beogradu odpirajo in zapirajo trgovine poljubno, dočim se pri nas strogo gleda na to, da so trgovine pravočasno zaprte.

— Nov tarifni odbor. Minister za promet je te dni poslal vsem gospodarskim zbornicam poziv, naj imenuje nove kandidate za tarifni odbor za leto 1928. Funkcijska doba sedanjega tarifnega odbora poteče z novim letom.

— Neurje v Primorju. V vsem Primorju vlada zadnje dni strahovito neurje. Veliki snežni zameti resno ovirajo železniški promet, telefonske in brzojavne zveze pa so skoraj po vsem Primorju potrgane.

— Statistika izseljevanja v avgustu. Po statističnih podatkih izseljeniškega komisariata v Zagrebu se je izselilo v avgustu iz naše države 1743 oseb in sicer 1215 moških in 528 žensk. Največ se jih je izselilo iz Hrvatske in Slavonije (600), iz Vojvodine 376, iz Dalmacije 335, iz Slovenije 276, iz Srbije 71, iz Bosne in Hercegovine 67, iz Črne gore 18. V Zedinjene države je šlo 644 izseljencev, v Argentino 601, v Brazilijo 182, v Avstralijo 109, v Kanado 76 t. d. Lanj v novembru se je izselilo 1924 oseb, torej 181 več kakor letos. Vendar je pa celokupno število izseljencev od 1. januarja do konca avgusta, ki znaša 13.744, še vedno za 780 večje kakor v istem času lanskega leta.

— Pravilnik o prometnih delavcih. Na intervencijo Udruga jugoslovenskih narodnih železnicarjev in brodarjev je prometno ministrstvo izdelalo pravilnik o prometnih delavcih, s katerim so urejene tudi njihove plače. Pravilnik je pa romal še v finančno ministrstvo, kjer se bodo prepricali, kakšen bo finančni efekt in da-li ima država dovolj sredstev, da nekoliko zboljša položaj delavcev. Najbrž zopet ne bo denarja in pravilnik bo iluzoren.

— Razdravljanje telefona in brzojava. Poštni minister Kocič je predlagal finančnemu ministru, naj bi začelo proučevati vprašanje razdravljanja telefona in telefona. Razdravljanje bi se izvršilo na ta način, da bi država odstopila telefonsko in brzojavno omrežje lokalnim, privatnim družbam, toda pod pogojem, da bi brzojav in telefon še nadalje upravljali državni uradniki.

— Zakon o ljudskih solah. Prosvetni minister predloži te dni ministrskemu svetu osnutek novega zakona o ljudskih solah, ki pride v kratkem pred Narodno skupščino.

— Znižanje cen električnega toka v Zagrebu. Finančni odbor zagrebske občine, ki te dni razpravlja o novem proračunu, je sklenil znižati cene za tkzv. industrijski tok. Doslej je stal električni tok v industrijske svrhe 6.50 Din, z novim letom pa se

bo znižala cena ponoči, to je od 18. do 6. ure na 5 dinarjev.

— Umrl je na Plešivci pri Mirni peči Mihael K. o. s, učitelj v pokopju. Ker se ni hotel spovedati, mu je mirnopski župnik odrekel cerkveni pogreb. Otrokom je kaplan zabil, da se ne smejo udeležiti pogreba, a mnogo otrok je kljub temu šlo za pogrebom. Mihael K. o. s je bil zavezan naprednjak. Svoičas je na lastne stroške posejal dunajsko višjo pedagogičsko šolo. Bil je tudi posestnik in kmetovalec. N. v m. p.!

— Naši rojaki v Ameriki. V kraju Pueblo je umrl rojak Fran Knepe. Pokojni je bil doma iz Mlačevega na Dolenjskem. Zaposlil je ženo in štiri neposredne otroke. — Žrtve avtomobilske nesreče je postala rojakinja Doroteja Škul iz kraja Forest City. Pasanti so jo našli nezavestno na ulici, podrl jo je bil težak tovorni avtomobil na tla. Njene poškodbe so sicer težke, ne pa nevarne. — Zelo neprimerna avtomobilska nezgoda je doletela rojaka Josipa Terlepa iz Joliet. Na ulici se je zaletel v drug avtomobil, pri čemur sta se oba voza razbila. Fatalno pri vsej nesreči pa je bilo, da je policija v Terlepovem avtomobilu našla steklenico vina. Terlepa bo doletela huda kazen, kajti Američani so v takih zadevah precej rigorozni. — V kraju Ely, država Minesota, je umrla gospa Josipina Kapsch. — V kraju Klein se je v rudniku smrtno ponesrečil rojak Josip Papišev. — V Chicagu je dne 8. novembra nenadoma preminul Mohor Mladič, ki je bil med prvimi pionirji ameriškega društvenega in organizacijskega gibanja in njega iniciator. Pokojni je bil doma iz Žužemberka na Dolenjskem. — V Chisholmu je podlegel jetiki Anton Haze. Doma je bil iz Podcerkve pri Ložu, star je bil jedva 38 let.

— Tajinstveni avto v Prekmurju. Pred meseci se je pojavil v Vojvodini nek tui avto, v katerem so opazili ljudje več moških in neko žensko, ki se je moškimi vidno upirala in klicala na pomoč. Avtomobil takrat niso mogli izslediti. Sedaj pa so tudi v Prekmurju opazili neznan avto, v katerem so se vozili trije moški. Spotoma vabilo k avtomobilu mlada dekleta in šolo-obvezne otroke, jih nato posade v avto in v divjem begu odpelejo. V nedeljo popoldne so na ta način tudi v Fresnovcih zgrabili k sebi neko 14letno deklico. Dekle pa je kmalu za vasio v najhujšem diru skočilo iz avtomobila ter se pri tem seveda tako poškodovala, da so jo morali prepeljati v bolnico. Avtomobil pa je brez sledu izginil in ga klub poizvedovanju doslej še niso mogli izslediti.

— Grozna smrt otroka v plemenih. V Sarajevu se je pripetila v terek zvečer grozna nesreča. Zena uradnika Piliča je pustila svojo štiriletno hčerko zvečer za trenutke samo v stanovanju. Dekle je splezalo na mizo in se igralo s petrolejsko svetilko, ki pa se je prevrnila in razbila. Plamen je zajel tudi obleko nesrečnega otroka. V paničnem strahu je dekle skočilo v posteljo, ki je bila takoj nato vsa v plamenih. Predpjo je prihitela mati, je bilo dekle že napol pečeno in je kmalu nato v groznih mukah izdihnilo. Nesrečna mati si je hotela v obupu končati življenje.

— Pred Božičem naprosamo vsa usmiljena srca, da po svojih močeh skušajo zmanjšati našo neljumbo bedo in se nas spomnijo s kakršnimkoli darom (v denarju ali blagu). Zlasti pa prosimo vse one, ki imajo naše položnice, da upoštevajo naš žalostni položaj in nam prisločijo na pomoč. Milodare sprejema: Podporno društvo slepih v Ljubljani.

— Nesreče. V Zagorju se je včeraj v kamnolomu ponesrečil 21letni delavec Josip Povše. Med delom mu je priletel približno pol kilograma težak kamen v glavo in ga težko rani. S prvim vlakom so Povšeta pripeljali v Ljubljano, a nato z rešilnim vozom v bolnico. — Anton Zagar, 30letni delavec pri posestniku Oražnu v Srednjih Gamelnah, si je s cirkularno odrezal dva prsta na desni roki in je moral v bolnico. — Ključavničarju Josipu Perfilu, uslužbenemu na gorenjskem kolodvoru, je med delom odletel kos železa v desno oko in mu je težko poškodoval.

— ZOBOZDRAVNIK Med univ. dr. Ciril Cirman se je preselil na Miklošičevo cesto št. 18/I., desno in ordinira od 10. do 12. dopoldne in od 2. do 6. popoldne.

IZ LJUBLJANE

— Rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. — V soboto dne 17. decembra na rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra se bo ob 10. uri darovala v tuk. stolnici sv. Nikolaja slovesna pontifikalna maša, po kateri se bo zapela zahvalna pesem Te Deum s pripadajočo molitvijo za kralja. V pravoslavni kapeli se vrši svečana služba božja ob 9. uri, v evangelijski cerkvi pa ob 10. uri. V solah se ne vrši pouk in v državnih uradih počiva delo. Med slovesno službo v stolnici naj bodo trgovine in obrati zaprti. Po končanem cerkvenem opravilu v stolnici bo v čakalnici sekretariata velikega župana (županiška palača, Bleiweisova c. 10 (I. nadst.) razpoložena knjižnica, v katero naj se blagovoljno vpisati oblastva, uradi, korporacije in vobče vsi, ki žele izraziti k rojstnemu dnevu Nj. Vel. svoje čestitke.

— Iz Plenarna seja zbornice TOI. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ima v ponedeljek dne 19. decembra 1927. 2.) Nagovor in poročilo zborničnega prostora svojo redno javno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1.) Predložitev zapis-

nlka ustanovne seje z dne 25. novembra 1927. 2.) Nagovor in poročilo zborničnega predstavnika. 3.) Poročilo o delovanju zbornice in njenih prizadevanjih za izboljšanje gospodarskega položaja v letu 1927. 4.) Poročilo o gradbi zbornične palače. 5.) Poročilo o gradbi stanovanjskega poslopja. 6.) Volitev in poročilo o izvornosti podnatačnikov v treh odsekih. 7.) Volitev treh predstojateljev računov. 8.) Komercializacija in reorganizacija državnih železnic. 9.) Stališče glede trgovinske - političnega razmerja napram drugim državam. 10.) Predlogi zborničnih članov.

— Iz Kravanja pride v Ljubljano. V četrtek 15. decembra bo imela Ljubljana senzacijo. Ita Rina-Kravanja prispe s svojim Bobbyem z večernim brzovlakom preko Monakovega v Ljubljano. Po celoletnem zelo uspešnem filmskem delovanju pri največjih nemških filmskih družbah se vrača naša prva slovenska filmska zvezda, ki si je znala v kratkem času pridobiti simpatije berlinskega filmskega sveta in je postala najmlajši in najlepši star Berlin. Čeprav bi se morala predstaviti publiki pri premijeri svojega zadnjega filma »Dva pod nebeškim šotorom« 28. decembra, se je odločila preživeti Božič v mili domovini. V Ljubljani ostane samo nekaj dni, ker mora biti v januarju že v Berlinu, kjer igra v dveh velikih filmskih vlogah.

— Iz Udruga jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 16. decembra ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu št. 1, v II. nadstropju. Predaval bo g. ing. Hinko Čopič o elektrifikaciji Ljubljane in okolice z gospodarskega stališča. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

— Iz Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani bo imelo v četrtek 15. decembra ob 3 uri popoldne redno odborovo sejo. 970

— Iz Obrtniški družabni večer. Preteklo soboto je priredilo Obrtniško društvo v Ljubljani v salonu gostilne pri Mraku lep in dobro uspel družabni večer. Agilni društveni pevski zbor in posamezni solisti so pripomogli do lepe harmonije in le prehitro je prišel čas razstanka. Slični večeri naj se večkrat ponavljajo, ker tudi obrtniki je potreben po težkem delu oddiha in zdravega razvedrila. Obrtniško v bodoče gotovo ne bo več oklevalo posegati prireditve svojega stanovskega društva in društvo pričakuje, da bo na prihodnjem družabnem večeru udeležba še večja.

— Iz Črno - bela reduta. Klub Primork priredi 11. februarja s sodelovanjem ASK Primorje tradicionalno črno - belo reduto. Vse nasprotne vesti, ki se širijo po Ljubljani, so neresnične.

— Iz Najdeni predmeti. V času od 16. do 30. novembra so bili na policijski prikljivni ti-le najdeni predmeti: 1 denarnica s 35 D, 4 ženski denariki, 1 moški denar, 1 palica, 1 usnjena listnica, 1 šal, 1 usnjena pompadura z malo vsojo denarja, 2 bankovca po 100 Din, 1 svetiljarka, 1 damski torbica, 1 damski srebreni ura, 1 bankovec za 1000 Din, 1 zlomljen ščipalnik, 6 knjig družbe sv. Mohorja, 1 usnjena denarnica z malim oglealcem. — V železnih vozovih se je našlo: 6 moških denarikov, 1 ženski denar, 1 čepica, 1 zavitek žične mreže, 1 volnene rokavice, 2 aktovki, 1 ženska torbica, 1 listnica z legitimacijo, 1 zavitek toaletnih potrebščin, 1 palica, 1 šal, 1 nahrbtnik, 1 risalni blok, 1 moška suknja, 1 pletena košarica, 1 ženski zimski čevlji.

— Iz Še o nesreči v Ranzingerjevem skladišču. O nesreči v Ranzingerjevem skladišču smo zvedeli že nekatere podrobnosti. Delavec Franc Kogoj je skupno z ostalimi delavci dvigal okrog 900 kg težak zaboj na vagon. Pod silno težo so delavci nenaodoma onemogli in zaboj jim je zdrknil iz rok. Vsi so pravočasno odskočili, le Kogoj je doletela nezgoda, da ga je zaboj opazil po hrbtu in podrl na tla. Kot že omenjeno, je Kogoj precej težko poškodovan.

so najboljšo, najtrajnejšo in zato najcenejšo.

IZ MARIBORA

—m V nedeljo do zadnjega moža na volišču! Ta parola velja za nedeljske občinske volitve. Naprednjaki so v okolici Maribora pokazali krasen napredek in bi bilo sramotno, če bi Maribor kot center mariborske oblasti zaostajal in še nadalje trpel v občinskem svetu klerikalno gospodo. V nedeljo velja disciplina in vsak narodnozaveden Mariborčan mora na volišče, če odda svojo krogljico za napredno listo. Klerikalci se sedaj pošiljajo svoje agitatorje od hiše do hiše in rotilo ljudi, naj jih ne zapuste in zanesljivo glasujejo za klerikalno listo. Z vozovi in avtomobili bodo vozili na volišče bolnike in starce, a kaplanički, ki so še vpisani v imenik, so že dobili pozive, naj zanesljivo pridejo voliti. Tako bodo klerikalci vse do zadnjega moža spravili na noge. Napredno misleči Mariborčani ne smejo zaostajati in zato: V nedeljo do zadnjega moža na volišče!

—m Sedem vionov v eni noči. V noči od nedelje na ponedeljek je bilo na Pobrežju pri Mariboru vionoloma kar na sedmih krajih. Iz načina vloma se da sklepati, da gre povsod za iste svedroce. Na šestih krajih so jih preganili, pri krojaču Mandliču pa so odnesli 600 dinarjev vredno obličju.

Dr. Henrik Steska, član uprav. odbora.

Zoper ukinitve upravnega sodišča za Slovenijo

I. Ni moč dvomiti, da smo današnji Slovenci posebna historično-politična individualiteta, ki se je tokom stoletij deloma v budih, žal le prepo-gosto poraznih bojih, deloma z neumornim po-drobnim, a solidnim delom ustvarjala in razvi-jala do današnje izrazitosti. Ta individualiteta ima svoje psihološko oporo v zgodovini pre-teklih stoletij in v izkušnjah prejšnjih genera-cij širom Slovenije, ki so vtisnile slovenski kul-turi svoj neizbrisni žig. Taka trajna, v najmo-vejši časi segajoča stanja in dogodki so bili do-kajšna avtomatna čepa fevdalnih starih kranjskih deželnih stanov, precejšnja, po dolgotraj-nih in torej tem globlje zasidranih in neiztreb-ljivih težnjah izvojevana pozneša demokratska deželna samouprava in pa zavest prebivalstva, da ga zbog posebne, ne le po vaseh govorjene, nego tudi po gradovih in mestih znane sloven-ske govorice nekaj loči od drugih krajev. Po trdem delu je iz večnoma slovenskih kmetih rodov nastala slovenska narodnost. Le-ta je tokom časa tudi lezиковno mešano meščanstvo in pa drugolezične otroke sredi slovensko govore-čega kmetijskega prebivalstva asimilirala in ob-vozdilo novega slovenskega razumnosti se je izoblikoval slovenski pismeni jezik do sedanje lepote ter je vzniknila slovenska narodnost v modernem smislu besede in s kulturnim središčem v Ljubljani. Taka središča so v naši drž-avi le še Beograd, Zagreb in deloma tudi še Sarajevo.

Z osvoboditvijo izpod avstrijskega gospod-stva in z združitvijo z našimi brati po jeziku in po težnji za neoviran kulturni in ekonomski raz-mah smo končno uveljavili že iz mednarodnih ozir-ov zlasti zaradi izredne sorodnosti jezika, ki je najvažnejši nosilec kulture in ena izmed naj-tešjih vezi med ljudmi, proglasili najnost skupnega složenega delovanja Srbov, Hrvatov in Slovencev nazven, a s tem v zvezi tudi potre-bo postopnega napredovanja. Zavedamo se, da moramo mi vsi Slovenci, Hrvati in Srbi v do-sego časa celja skupno nositi davčna in vojaška bremena, in se čutimo proti drugim narodom kot jugoslovanska enota. Vse to pa seve nikakor ne izključuje, da mi Slovenci trdno upamo in ne-omahljivo zahtevamo, da pri stremljenju, svo-bodno razvijati našo individualiteto in povzdigi-ti prosveto in gospodarstvo in Slovenijo, ne na-letimo na neopravičljiv odpor in na namerno ne-razumevanje. So gotove institucije, ki jih tako močno vkoreninimo in v trdem kulturnem in gospodarskem boju okenelena individualiteta ka-koršna so Slovenci ne more pogrešati in najsji je to tudi nekaterim hegemonistično navdahnjenim političnim in denarnim krogom neljubo. Take in-stitucije so n. pr. decentralizirana obča in finan-čna državna uprava in obsežna samouprava s posebnim upravnim sodiščem, dalje posebno ape-lacijsko sodišče, potem lastna univerza z aka-

demijo znanosti, končno posebna pošta, posebna železniška in posebna rudarska direkcija i. t. d. Slovenci smo se te institucije ne brez potrebne priprave zaželeli, jih deloma v bratskem sporu-zumu z brati Srbohrvati pridobili, deloma jih priborili in jih čuvamo kot zemico v očesu. Vse te institucije so povsem stvarno opravljene, njih potreba je globoko med Slovenci zasnovana, eno niso le v korist Sloveniji, marveč obenem kori-štiljo vsi državni in jo krepijo. Uverjeni smo, da vsak postopek, napreren proti tem našim strem-ljenjem, znači skrajno slabo pojmovanje naše kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in njenih kulturnih nalog. Ni naloga Jugoslavije, da vse brezobzirno kolikor mogoče izjednači in centra-lizira. Jugoslavija naj omogoča in zavaruje vse-stranski in svobodni, le po resnično nujnih dr-žavnih potrebah omejen razvoj poodnih njenih bolj ali manj izrazitih delov. Država mora ute-meljene težnje posameznih historično-političnih individualitet usposobovati ter jih upoštevati v zakonodaji, v notranji upravi in v sodstvu. V nekaterih pokrajinah ni govora o močnejši histo-rično-politični individualiteti in o izrazitejšem ču-tu za krepko samoupravo in ni odpora zoper te-nišjo zvezo z sosednjimi pokrajinami nace dru-zave in zoper intenzivno centralizacijo. V dru-gih pokrajinah, in k tem moramo prštevat tudi Slovenijo, pa je v historičnih razlogov, odr, za-rad posebnih razmer pač treba, da se stare in-stitucije in zveze jemljejo v ozir z ustanovit-vo posebnih pokrajinskih instanc in zavodov z obsežnejšim delokrogom. To velja tudi za upravno sodstvo. Gotovo je želeli, da imamo v vsej državi enako privatno in kazensko pravo, enako sodni postopek, enako javno in privatno, trgovsko in rudarsko pravo, enako želez-niško in poštno, redno in pomorsko prometno pravo, enake državne davščine in enako medversko pravo, da ne govorim o jednaki vo-jaski in zunanji upravi. Glede raznih drugih grah, zlasti velja to za obsežne panoge upravnega prava, pa ni nobene potrebe, da bi imeli jednaki zakoniti predpisi, pač pa različne prilike zahtevajo v mnogih primerih tudi različne pre-pise ter bi poizkus izmrevanja rodilo nezado-voilstvo in povzročilo škodo. Semkal spadajo n. pr. razni predpisi o poljedelstvu, o živinoreji, o šumarstvu, o lovju, o ribarstvu, o cestah, gra-benih predpisi itd. Ureditve teh odnosov se boljše prepušča uredbodaj bodisi oblastnih samouprav, bodisi pokrajinskih zvez oblastnih samouprav. Hvalevreden začetek te smeri je razširitev uredbodajne kompetence oblastnih samouprav na te-ritorijo razpadle podonavske monarhije.

Pa tudi glede panog, koder imamo za svo državo jednake predpise, se mora njih izvrševanje prilagoditi lokalnim potrebam. Temu namenu služijo višja pokrajinska oblastva s šir-jim delokrogom.

Oblačila tvrde J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. so najboljša in najcenejša.

Novice iz Splita

Split, 12. decembra. Milijonski zaklad v zemlji. Iz Kotar-ja poročajo, da je te dni umrl v vasi Prča-je milijonar Pero Junak, delavec po po-ključu. Tri dni pred svojo smrtjo je poklical k sebi svojo rodbino in sorodnike ter jim omagal kraj, kjer naj kopljejo po njegovi smrti, da najdejo zaklad zlatnikov. Starec je kmalu nato umrl. Sorodniki so zapro-sili oblast, da prisostuje izkopavanju za-klada, kar se je tudi zgodilo. Našli so poldrugi meter globoko v zemlji železno blagajno, polno dukatov v vrednosti 4 mi-lionov Din. Pokojni je šel v svet 14 let star in si pridelil v Ameriki ta ogromni za-klad. Nedavno je prišel iz tujine, star 60 let, in se je poprijel dela v na-li domovini. Obi-čajni delavec ni vzbudil pozornosti in nih-če ni slutil v njem večkratnega, ki je osrečil svoje 4 dediče-sirokame. Prebivalstvo občine Split. Blizamo se koncu leta, začo je zanimivo beležiti statis-tiko: Letos je porastel Split za par tisoč prebivalcev. Split sam ima sedaj 34.840 ci-vilnih prebivalcev in okroglo 4000 vojakov. Predmestje in vasi pa štejejo: Solin 5011, Zrnovnica 1905, Vranjica 881, Stobreč 410, Slatine 708, Kučine 828, Kamen 184, Mra-vince 560 prebivalcev. Skupno število pre-bivalstva cele občine Split znaša torej 44.429. Ker se bo do konca leta to število vsekar se spremenilo, se lahko trdi, da bo imela občina Split v novem letu 45 tisoč, mesto samo pa 35 tisoč prebivalcev. Do 7. decembra t. l. je prijavilo v Splitu naselje-nje 28.221 tujcev, po večini letoviščarjev, ki niso vsteli v navedenem številu prebival-stva. Letos je umrl 777 Splitčanov, porodov pa je bilo 1211. Vse te številke dokazujejo porast mesta, bodoče največje luke naše države. »Vivat, crescat, floreat« bi rekli na-ši stari patrijoti.

Predavanje o švicarskih Alpah

Snoči se je vršilo v veliki dvorani hotela Union predavanje znanega dunajskega al-pinista G. Koraneka o bernskih Alpah. Agil-nem TK Skala gre vse priznanje, da je po-vabilo odličnega alpinista in omogočilo na-ši javnosti, zlasti smučarjem in planincem, tako redek užitek. G. predavatelj je popeljal poslušalce v divjo romantiko švicarskih gorskih velika-nov, po katerih je delal letošnjo pomlad s svojim tovarišem najtrajnejše plezalne ture. Predavanje so spremljale krasne skioptične slike, one najlepših, kar smo jih sploh vi-deli dolej v Ljubljani. G. Koranek je lah-ko ponosen na krasno zbirko naravnih po-snetkov, ki pričajo, da je velik prijatelj pla-nin in da ima redek zmisel za motive iz planinskih krajev. Na svojih turah je foto-grafiral vse, kar more zanimati tujca, ki ni imel prilike ogledati si divne švicarske Al-pe od blizu, zlasti krasni so posnetki elek-trične železnice na sedlo Jungfrau, kjer so napravili žilavi Švicarji v skali krasen ho-tel, ki se lahko meri z vsakim modernim hotelom v evropskih mestih. Skoro never-jetno se zdi, da vodi prav do vznožja nad 4000 m visokih gorskih velikonov železnica in da je v večnem ledu hotel, kjer najde

človek vso udobnost, seveda za drag denar. Nepozabni nam ostanejo tudi številni po-snetki mnogih gorskih grebenov v Bernskih Alpah, med katerimi kraljujevo Jungfrau, Mönch in oba Fischerhorn. S krasnimi skioptičnimi slikami je G. Koranek nazo-ro-pokazal, da je bila njegova tura res zelo zanimiva, pa tudi naporna in nevarna. Naši planinci so si pri pogledu na mojstrsko iz-delane slike nehoti zaželeli tja gori, kjer kraljuje med večnim snegom in ledom ne-popisna krasota narave in kjer preži na vsa-kom koraku smrt tudi na izvežbanega turis-ta.

G. Koranek je vpletel v svoje zanimivo predavanje razne zabavne dogodke s svoje-ture tako, da so imeli poslušalci dvojni užitek. Predavanje je trajalo nad dve uri in vendar bi bilo občinstvo še rado poslušalo predavatelja in obudovalo lepoto švicarskih Alp. Želeli bi bilo, da nam nudi TK Skala še več tako lepih in poučnih prireditev.

V SOBOTO 17. t. m. SKOK preko KOŽE na Taboru.

Reklamacije pri vratarju na univerzi.

Mestno gledališče v Celju

O Remčevi »Magdi« so že razpravljali do sita, — posebno po ljubljanski premieri. Razpravljali so, kakor po vsakem res do-brem delu. Kajti smo Slovenci zelo majhni in živimo v hudo ozkih mejah. To je moral pač tudi Remec prenesti radi Magde. Kljub vsemu pa drži eno: da je »Magda« fina, glo-boka in zlasti psihološko do subtilnosti iz-delana mojstrovina, čeprav ni, kar se živ-ljenske resničnosti tiče, popolnoma neopo-rečna. A se godi tako vsem dramam-umet-ninam, ki jim gre bolj za etični cilj, kot pa za suho realno dramatiko. Sodim, da je »Magda« Remčeva najboljša dramska stvar, in da je Remec, — kakršen je danes —, najboljši slovenski dramatik. In na koncu spet žalostna: kje bi bil danes Remec- dramatik, da ni Bratine! Mislim, če bi Bratine ne bilo, sploh ne bi bilo mlajše naše dra-matike. Vem, da je bilo ljubljanski drami iz-ročenih tekem poslednjega časa najmanj deset dobrih del, — a so na žalost »do-mač« in ne kaže, da bi jih uprizorili. Ma-ribor pa se sploh ne gane v tem pogledu, odkar je Bratina odšel. Nemo propheta in patria...

Celjsko »Magdo« je režiral in insceniral ravnatelj Bratina. Insenciacija stitina in prav dobra, vendar držim da v poslednji sceni ni bila prav na mestu. Režija je odlična več-ko roko in še precej psihološkega razumevanja, — in se celo kazala na igralcih, ki se jim sicer ne pozna prehuda režija! Odurni tip Pavla je ustvaril v vseh sedmerih ulogah Pfeifer. Pokazal je izredno rutino in talent, a je ostal na par mestih nepogolbljen in je tudi »plaval«. Sicer pa vem, da ga v Celju ni, ki bi se mogel ustvariti Pavla. Še Rogozo je bil trd oreh... Magda ge. Sadržaje je dobra interpelacija boljše v prvih scenah, kot na koncu. Vendar ji »Magda« ne leži, kar se je videlo zlasti v sceni umiranja. Življenjsko nemogoči tip, protitip Pavla, idealista in bedaka Petra je ustvaril Fedor Gradšnik zelo dobro, čustveno in kjer ni mogel dati, kar bi bil hotel, »am je to kriva življenska resničnost uloge. Dijski parter, naša bodoča »inteligencija«, se je pridno kro-hotal. D. G.

